

Solen går ned over Zackenberg ... Ugebrev nr. 13, 30. august 2004

Det her er så sæsonens sidste ugeberetning fra Zackenberg feltstation. Sæsonen slutter, som den startede: der er iskoldt i teltet om natten og moskusokserne rykker tættere og tættere på lejren - tager sig en lur i læ af en af hytterne eller lægger en klat lort foran en indgang til en shelter ...

Det har været en uge med meget solskin, men solen har ikke megen magt mere, og der har de fleste dage været rigeligt med lave skyer og iskoldt. Kun i kærerne er den grønne farve bevaret. Pil, rypelyng og kantlyng står i brunt og gult, mens pletterne af mosebølle og dværgbirk er urealistisk selvlysende mørkerøde. Det helt nye fænomen her - solnedgange - sørger for at smide de mest uvirkelige mørkerøde, orange, pink og guld farver over bjergtoppene og nordhimlen mellem kl. 22 og 03 - en reminder om, at selv om sommeren er forbi, er det ikke slut med farveorgier. Faktisk så langt fra. Sæsonen for vilde farver er lige begyndt.

Ugen har stået i afviklingens tegn. Hjemtagning af både, nedtagning af elvergangen, sidste plante- og insektrunde, udskiftning af dataloggere, nedtagning af dele af klimastationen, et sidste check af de automatiske kameraer etc. Og i de efterhånden mørke aftener kan vi så passende sidde og tænke tilbage på sæsonen og reflektere.

I mine tre måneder her har moskusokserne fyldt meget - både mentalt og i landskabet. Og jeg kom til Zackenberg til en sæson med væsentligt flere moskusokser, end der nogensinde før har været i stationens tid. 240 har jeg talt på en totaltælling, og i torsdags kunne jeg tælle 231 okser fra stationens tag. Imponerende, men de mange okser har dog også betydet, at det har været besværligt at færdes i terrænet, hvor ruterne har skullet lægges ind mellem de græssende flokke helst med en passende afstand. Men okserne og vi er stort set kommet pænt ud af det med hinanden, og kun en enkelt gang har det været nødvendigt at fyre et skræmmeskud af overfor en lidt for utilregnelig ung tyr.

Fuglene har min store interesse, og det er mit første besøg i højarktisk. Der er et ekstremt lavt antal ynglende fuglearter, men tre af de fugle, jeg holder allermest af - sandløber, islandsk ryle og almindelig ryle - yngler vidt udbredt her. Det var en stor oplevelse for første gang at se æg og små dununger af sandløber og islandsk ryle.

I følge klimamodellerne skulle den globale opvarmning betyde mere nedbør og forringede leveforhold for mange af dyrene, bl.a. okserne og vadefuglene. 2004 var en behagelig modsætning til dette med kun lidt sne, mange okser og en helt uhørt god ynglesucces for alle vadefuglene og for den lille kjove. I anden halvdel af juli var hele området levende af ungevarslede vadefugle, og det meste af august var fjeldskråningerne spækket med unge stenvendere, præstekraver og sandløbere, mens klagende unge og voksne kjoever udgjorde en markant lydskulptur.

Ud over den manglende sne var årets mange lemminger den usynlige aktør bag det rige liv af fugle og større pattedyr. Også fjeldrævene har haft en stor sæson, og man skal ikke gå mange km i øjeblikket før man løber ind i en nysgerrig ræv eller to. Og der skal ledes længe efter en større teknologihader end ræven. Disse dyr har systematisk terroriseret alle former for avanceret måleudstyr, felter, afmærkninger og indsamlingsbeholdere, hvor de har kunnet komme afsted med det. Og det ville ikke virke unaturligt, hvis Charlotte, Susanne, Maria og Marie efterhånden har et noget anstrengt forhold til det i øvrigt meget

charmerende dyr. Næste år er det sikkert fugleobservatøren, der er ved at gå ud af sit gode skind over rævene, for da vil de mange ræve sikkert straks, hvor det viser sig muligt, slå over på fugleæg.

Ved siden af den fantastiske natur, har det været imponerende med de rammer, som Philip, Marc, Jørgen, Malene, Bjarne og Martin har kunnet skabe i form af velfungerende civilisation for os alle, når vi er vendt tilbage fra felten. Selv om nogle af oddsene har været svære med en generator, der stod af på dagen, hvor vi ankom, læk i varmesystemerne osv., har faciliteterne fungeret upåklageligt sæsonen igennem.

Tak til alle her på stationen for en fantastisk sæson.

/Ole Thorup